

A PTE KPVK Illyés Gyula Pedagógusképző Intézet
Gyógypedagógiai BA szak gyakorlati képzési programja
Tanulásban akadályozottak szakirány gyakorlat I.
Nappali és levelező tagozat

A tanulásban akadályozottak szakirány gyakorlati képzése a tanulásban akadályozott (ezen belül az enyhén értelmi fogyatékos, enyhe intellektuális képességzavarral küzdő), a tanulási zavarral és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek és tanulók gyógypedagógiai diagnosztikai, nevelési-oktatási, fejlesztési, terápiás, prevenciós, rehabilitációs és rehabilitációs ellátásának keretében zajlik.

Terepgyakorlat célja:

A gyakorlat elsődleges célja az aktív hospitálás. A terepgyakorlat további célja a képzés során elsajátított elméleti és gyakorlati ismeretek szintetizálása. A gyakorlat során a hallgató továbbfejleszti a gyógypedagógiai tevékenységek végzéséhez szükséges képességeit, a gyógypedagógiai neveléssel, oktatással, fejlesztéssel kapcsolatos módszertani, gyakorlati ismereteit. További cél a készség- és képességfejlesztés eljárásainak, eszközeinek tudatos alkalmazása, a tanulásirányítás során a pszichikus funkciók tudatos fejlesztése, a tantárgyi követelményrendszerek, módszerek elsajátítása. A gyógypedagógiai ismeretek alkalmazása, az önértékelő, elemző képesség fejlesztése, a köznevelési dokumentumok értelmezése, szükség szerint kitöltése, vezetése. A gyakorlat során megismerkedik a tanulásban akadályozott gyermekek, fiatalok társadalmi környezetével, a családdal való együttműködés formáival, gyógypedagógiai támogatásuk folyamatával.

A hallgató ismerje meg az egyéni gyakorlóhely pedagógiai dokumentumait, az intézmény sajátosságait, a gyógypedagógiai tervezés helyi dokumentumait. Aktívan kapcsolódjon be az intézmény egész életébe, a nevelőtestületi együttműködésbe, a szülővel való kapcsolattartásba, intézményi programokba. Nyerjen betekintést a komplex személyiségfejlesztést segítő terápiás eljárásokba. Valamennyi fejlesztési területen tervezzen, szervezzen, vezessen foglalkozásokat. Bővítse ismereteit a tanulásban akadályozott gyermekek tanulási képességeiről, tanulási motivációjáról. Legyen képes a tanulásban akadályozott gyermekek személyiségének sokoldalú, differenciált fejlesztésére és gondozására egyéni szükségleteik szerint.

Terepgyakorlat tartalma:

A terepgyakorlat tapasztalatot biztosít a tanulásban akadályozott gyermekek és tanulók diagnosztikai és fejlesztési folyamatának részleteiről, a gyógypedagógiai intervenció lehetséges területeiről.

Információt nyújt a gyógypedagógus és a gyermek kapcsolatáról, továbbá a szakember órán kívüli tevékenységeiről: a szülővel való kapcsolattartás formáiról, a társszakmák képviselőinek együttműködési lehetőségeiről és kereteiről, a team-munka rendjéről, a teljes diagnosztikai és a terápiás folyamat jogszabályok által meghatározott, valamint helyi intézményi eljárás-, illetve szokásrendet követő menetéről.

Betekintést nyújt a gyógypedagógiai tevékenység részét képező adminisztratív teendőkbe, dokumentációkba, az ügyviteli és iratkezelési szabályokba.

Teregyakorlat feladata:

- A hallgatók megadott óraszámában hospitálnak (lásd lejjebb), amelyben közvetlen feladatokat végeznek, illetve a szakmai gyakorlatot vezetővel megbeszélést tartanak.

Hallgatók közvetlen feladatai:

- Tapasztalatot szereznek a tanulásban akadályozott (ezen belül az enyhén értelmi fogyatékos), a tanulási zavarral és tanulási nehézséggel küzdő gyermekek és fiatalok ellátását biztosító intézmények működéséről, a lehetséges intervenciós folyamatok rendszeréről.
- Közvetlen ismereteket kapnak a diagnosztikai és a fejlesztési folyamat feladatairól, részleteiről.
- A hospitálások során betekintést nyernek a gyakorlatvezető gyógypedagógus által vezetett/szervezett foglalkozások, illetve vizsgálatok tervezési és lebonyolítási folyamatába.
- Gyakorolják a gyógypedagógiai tervezés folyamatát.
- Közvetlen tapasztalatot szereznek a tanítás/foglalkozás/diagnosztizálás vezetésével kapcsolatban (tanítási óra/egyéni vagy csoportos foglalkozás vezetése).
- Aktívan részt vesznek a gyakorlatvezető által irányított szakmai konzultáción.
- A gyakorlólhely sajátosságainak megfelelően bekapcsolódnak a szakköri, diákotthoni, napközis foglalkozások, iskolai rendezvények vezetésébe, illetve a diagnosztikai, terápiás, vagy rehabilitációs célú foglalkozások irányításába.
- Team-munkába való bekapcsolódás; részvétel nevelőtestületi értekezleten, szakmai munkaközösségi programon, esetmegbeszélésen.
- Megismerkednek az intézmény alapvető tanügyirányítási dokumentumaival (alapító okirat, munkaterv, SZMSZ, pedagógiai program, házirend, stb.)
- Betekintést nyernek a gyermekek/tanulók különleges ellátásához kapcsolódó egyéni dokumentációjába (szakértői vélemény, felülvizsgálatok, fejlődési lap, egyéni fejlesztési terv, értékelőlap, dosszié rendszerű nyilvántartás, stb.)
- Megismerkednek az intézmény papír alapú és elektronikus háttérű adminisztrációs tevékenységrendszerével (INYR, KRÉTA, egyéb ügyviteli és nyilvántartási eljárások, módszerek).
- Aktívan bekapcsolódnak a gyermekek felügyeletébe, továbbá szabadidős célú foglalkoztatásába.
- Megismerkednek a szülőkkel való kapcsolattartás különböző formáival (szülői értekezlet, fogadó óra, esetmegbeszélés, tanácsadás, szülősegítő programok, stb.).
- Egy gyermekről vagy gyermekcsoportról megfigyelést végeznek, és elemző bemutatást készítenek a tapasztalt gyógypedagógiai tevékenységről.
- A gyakorlatról hospitálási naplót vezetnek, melyet a gyakorlatvezető kézjeggyével lát el.

Hospitálási napló formai követelménye:

A hospitálási napló szövegét Times New Roman CE) 12-es betűnagysággal, 1,5 sortávolsággal, és sorkizárt igazítással kell elkészíteni. A margók mérete 2,5 cm.

Hospitálási napló tartalmi követelménye:

1. **Közvetlen feladatokból szerzett tapasztalatok** értékelő leírása (óra és csoportszervezés, tervezés, dokumentáció vezetés, team munka, szülői kapcsolattartás, esetmegbeszélés, szupervízió).
2. **Gyakorlatvezető által irányított diagnosztikai, terápiás foglalkozások, vagy tanítási órák** elemző leírása a következő szempontok alapján:
  - Bemutató óra/foglalkozás célja.
  - Bemutató óra/foglalkozás feladatai, tartalma.
  - Bemutatott óra/foglalkozás felépítése, az alkalmazott módszertani eljárások, szakmai protokollok ismertetése.
  - Bemutató órán/foglalkozáson használt pedagógiai módszerek és eszközök bemutatása.
  - Személyre szabott diagnosztikus / fejlesztési folyamat ismertetése.
  - Kitűzött célok, feladatok és tartalmak megvalósulása, a gyakorlatvezető vezetési stílusának és magatartásának megfigyelése (atmoszférateremtő képessége, empátiás készsége).
  - Gyakorlatvezető pragmatikája, konfliktuskezelése, kommunikációja (verbális – nonverbális közléseinek kongruenciája).
3. **Egy tanulásban akadályozott, tanulási zavarral vagy nehézségekkel küzdő gyermek megfigyelése:**
  - A megfigyelt gyermek differenciál- és folyamatdiagnózisa, a gyakorlatvezetőtől szerzett információk és a meglévő vizsgálati anyagok alapján (anamnézis, fejlődési lap, szakértői vélemény, stb.).
  - A gyermek magatartása, viselkedése, személyisége.
  - Feladattudat, feladattartás, feladatértés fejlettsége, tanulási technikák hatékonysága.
  - A gyermek kognitív képességeinek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodási funkciók) fejlettsége.
  - A gyermek tanulás és ismeretelsajátítás iránti motivációs bázisa, kitartása, önállósága, munkatempója.
  - Verbális és nonverbális kommunikációjának jellemzői játék közben, terápiás helyzetben, csoporthelyzetben.
  - Szocializációs készségek, szociabilitás, társakhoz való viszony, közösségi beilleszkedés.

A gyakorlat rendje, szervezése:

A gyakorlat terjedelme:

- nappali képzésben: **20 óra**
- levelező képzésben: **10 óra**

A gyakorlat során a hallgató:

- nappali képzésben 17 órában a fentiekben megnevezett feladatokat végzi, és 3 órában a gyakorlatot vezetővel megbeszélést tart
- levelezős képzésben 8 órában a fentiekben megnevezett feladatokat végzi, és 2 órában a gyakorlatot vezetővel megbeszélést tart

Terephelyszín preferált partnerintézményben:

- EÁI (eltérő tantervű általános iskola) alsó vagy felső tagozat.
- Speciális óvoda.
- Integráló óvoda vagy iskola.
- Pedagógiai szakszolgálat (korai fejlesztés, szakértői bizottsági tevékenység vagy nevelési tanácsadás szakfeladat).
- EGYMI utazó gyógypedagógiai hálózata.
- Tanszéki felelős engedélyével egyeztetett más helyszínen.

A gyakorlat teljesítésének feltételei, ellenőrzés, értékelés:

Hallgatóval szemben támasztott követelmények:

- A hallgató csak abban az esetben kezdheti meg a gyakorlatot, ha a fejlődési zavarokhoz, nehézségekhez tartozó kurzusokat teljesítette.
- A gyakorlat ideje alatt az intézmény házirendjének betartása kötelező.
- A gyakorlaton — a tanításra hangolódás érdekében — a tanítási órák kezdete előtt, a gyakorlatvezető tanár által megjelölt időben kell megjelenni. Ettől való eltérés esetében a gyakorlatvezető tanárnak joga van a gyakorlatot felfüggeszteni.
- Esetleges hiányzásokat a hallgatónak pótolnia kell, az igazolatlan és pótolatlan hiányzás félévvesztéssel jár (elégtelen érdemjegy). A pótlás módját és időpontját a gyakorlatvezető határozza meg, és arról a tanszéki felelőst értesíti. A gyakorlatvezető a hospitálási jegyzőkönyv, a tervezet/vázlat aláírásával és a hospitálási naplóba való bejegyzéssel igazolja a pótlást.
- A hospitálási naplót a tartalmi és formai követelményeknek megfelelően a hallgató a gyakorlatvezető által kijelölt időpontban köteles bemutatni, vagy emailben eljuttatni.
- A hospitálási naplót a hallgató legkésőbb a terepgyakorlatot követő, félévzáró héten átadja az intézeti gyakorlati képzési koordinátornak. A napló bemutatásával és a gyakorlatvezető aláírásával igazolja a gyakorlat teljesítését. Ennek hiányában a gyakorlat nem minősíthető és nem fogadható el.

A gyakorlat értékelése:

- A terepgyakorlat ötfokozatú gyakorlati jeggyel zárul, amelyet az intézeti gyakorlati képzési koordinátor, a gyakorlatvezető szöveges értékelése és érdemjegye, valamint a hallgatói írásbeli munkái alapján alakít ki.

Gyakorlatvezető feladatai:

- A gyakorlatvezető: legalább 5 éves szakmai tapasztalattal rendelkező gyógypedagógus (oligofrénpedagógia szakos gyógypedagógiai tanár, tanulásban akadályozottak pedagógiája vagy pszichopedagógia szakos gyógypedagógus, gyógypedagógiai tanár vagy terapeuta, gyógypedagógus tanulásban akadályozottak pedagógiája vagy pszichopedagógia szakirányon), aki a munkahelyének elismert képviselője.
- Megismerteti a hallgatóval szakterületi munkájához tartozó intézményi feladatait és az ellátásban részt vevő gyógypedagógiai néességcsoportot.
- Gyakorlatvezető az elkészített hospitálási naplót, amelyet a hallgató, az általa megadott határidőre bemutat, — a tartalmi és formai követelményeket betartva — átnézi és értékeli. Ha szükséges, a gyakorlatvezető a naplóban módosításokat javasol.
- A hallgató hiányzása esetén a pótlás módját és idejét meghatározza, ennek megvalósítását, aláírásával igazolja.
- A hospitálási naplót a fent megadott szempontok alapján (lásd *Hospitálási napló tartalmi követelménye című szakasz*), továbbá a hallgatót gyakorlati tevékenysége mentén értékeli, majd javaslatot tesz az érdemjegyre. Ennek minősítését a **SZAKTERÜLETI FÉLÉVES GYAKORLAT ÉRTÉKELŐLAPJA** oldalon rögzíti.
- A gyakorlat zárásakor, a hospitálási naplóban a gyakorlatvezető aláírásával igazolja a gyakorlat teljesítését.

SZAKTERÜLETI FÉLÉVES GYAKORLAT ÉRTÉKELŐLAPJA

A hallgató neve: _____

Szakirány: _____

Gyakorlóhely: _____

Értékelés szempontjai	
Kommunikáció, szakmai együttműködés és pályaidentitás	
1. Képes saját szakmai szerepvállalását kritikusan és tudatosan értelmezni. Reflexiója szakmai, érvelő jellegű, elméleti és gyakorlati tudását összekapcsolja tapasztalataival.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
2. A kommunikáció eredményessége gyermekekkel, tanulókkal, családdal és a kollégákkal.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
3. Szakmai szituációkban szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációt folytat.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Szaktárgyi tudás alkalmazása	

4. Szakmódszertani ismereteit, a gyakorlathoz szükséges információforrásokat és eszközöket aktuális céljaihoz és gyakorlatához adekvátan értelmezi.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Gyógypedagógiai folyamatban részvétel	
5. Az intervenciós folyamat tervezésének minősége, az adminisztráció vezetése, szakmódszertani ismereteinek megfelelően csatlakozik a team munkába, szupervízióba, szülőkkal folytatott tevékenységbe.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Önálló szakmai tevékenység	
6. A gyakorlatvezető által irányított tanulásszervezési eljárások és módszerek tudatos kiválasztása, a szükséges szakmai/szakterületi protokollok alkalmazása, a foglalkozások céljainak megvalósulása, feladatai eredményességének szakmai értelmezése.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
7. Az egyéni bánásmód, egyéni differenciálás érvényesülése; esetleges nevelési helyzetek megoldása.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
A beadandó pedagógiai dokumentumok elkészítése	
8. Esetismertetés és értékelés szakmai minősége	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
9. Gyakorlatvezető által irányított foglalkozások szakmódszertani tudása alapján történő értékelése.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
10. Közvetlen feladatokból származó szakmai tartalmak megjelentetése és szakmai értékelése.	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Összpontszám: (max. 100): _____

Szöveges értékelés:

Gyakorlatvezető: _____

Dátum: